

‘Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γιουρούσι, Γιερούσι, καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιουρούσης Ἀθῆν. Μακεδ. (Καβάλλ.) Σίφν. Στερελλ. (Λαύρ.) Σύρ.

γιουρουστίζω “Ηπ. Θεσσ. (Νερόμυλ.) Θράκ. (Επιβάτ. Σαρεκκλ.) Πελοπν. (Μεσσην. κ.ά.) κ.ά. — ‘Εβδομ. 6, 15, 2 γιουρουστίζον” “Ηπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) γιουρουστάω Πελοπν. (Βούρβουρ. Κερπιν. Σκορτσιν. κ.ά.) κ.ά. γιουρουστῶ Θεσσ. (Άνατολ.) Μακεδ. (Λιτόχ.) γιουρουστάω Πελοπν. (Άρκαδ. Κυνουρ.) γιουρουχτάω Κ. Πασαγιάνν., Παραμύθ., 39 γιουρουχτάον Πελοπν. (Άρκαδ. Γαργαλ. Μανιάκ. κ.ά.) γιουρ-χτάω Πελοπν. (Άρκαδ.)

‘Εκ συμφύρ. τοῦ οὐσ. γιούρον ύστις καὶ τοῦ φ. γιούρον ντέλλω, τὰ δπ. βλ.

Γιούρον ντέλλω, τὸ δπ. βλ., ἔνθ’ ἀν.: Γιουρουστήσε τὰ μὲ βαρέση Πελοπν. (Βούρβουρ.) Μὴν πᾶτε κοντὰ 'ς τὸ σκύλλι μον, γιατὶ θὰ γιουρουχτήσῃ νὰ σᾶς φάῃ Πελοπν. (Γαργαλ.) Γιουρουστήσε πάνω τῆς νὰ τήνε χτυπήσῃ Πελοπν. (Κυνουρ.) Καὶ τώρα, πού, ἔτσι νὰ μὲ φυσήξῃς, πέφτω, νὰ μοῦ φταιξῆς, γιουρουχτάον Πελοπν. (Μανιάκ.) Οἱ Τοῦρκοι γιουρουστήσανε κ' ἐπῆραν τὸ ταμπούνι Πελοπν. (Κερπιν.) ‘Εγιουρουστίσι μὲ τὸν σπαθὶ 'ς τοὺς χέρι 'Ηπ. Κοίταξε μὴ γιουρουστίσ' οὐ σκύλλους πάν' σου Θράκ. (Σαρεκκλ.) Γιουρουστήσαμαν ἀπάνου τους κὶ τσ' διώξαμαν ‘Ηπ. (Ζαγόρ.) Συνών. βλ. εἰς λ. γιούρον γιάρω. β) ‘Αποφασίζω μὲ θάρρος Πελοπν. (Άρκαδ. Σκορτσιν.): Γιουρουστήσε καὶ τὸν ἔβγαλε σὲ καλὸ Σκορτσιν.

γιουρουστίσμα τό, ἐνιαχ. γιουρουστίσμα “Ηπ. (Ζαγόρ.)

‘Εκ τοῦ φ. γιούρον στέλλω.

‘Εφοδος, ἔξορμησις: Κάναμαν ἔνα καλὸ γιουρουστίσμα καὶ τσ' διώξαμαν. β) Συνάντησις, συνομιλία.

γιούρτι τό, Εύβ. (Αἰδηψ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Τρίκκ. Φεν. κ.ά.) Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) — Π. Γενναδ., Φυτολ. Λεξ., 708 καὶ Γεωργ. γλωσσ., 13 — Λεξ. Αἰν. Δημητρ. γιούρτι Α. Ρουμελ. (Καβάκλ.) Εύβ. (Αἰδηψ.) ‘Ηπ. (Άρτ. κ.ά.) Θεσσ. (Μοσχάτ.) Θράκ. (Έλληνοχώρ.) Πόντ. (Λιβερ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Ακαρναν. Αρτοτ. Γραν. Εύρυταν. Καλοσκοπ. Μαλεσ. Νεοχώρ. Ξηρόμ. Περίστ. Τριχων. Υπάτ. Φθιώτ. Φωκ. Χαιρών.) — Δ. Λουκόπ., Γεωργ. Ρούμελ., 207. 311. 445. 446. Π. Παπαχριστοδ., Χαμέν. κόσμ. 22 καὶ Αρχ. Θρακικ. θησ., 3, 79 γιούρτι Πελοπν. (Βούρβουρ. Πιτσᾶ) γιούλτι Κρήτ. (Βάμ.) γιούρτη ἡ, Θεσσ. (Βαμβακ.) Στερελλ. (Λαμ.)

‘Εκ τοῦ Τουρκ. γιούρτι = κατοικία, ἀκίνητον.

1) Οἰκία πρόχειρος καὶ εὐτελής ἡ ἐρειπωμένη Π. Παπαχριστοδ. ἔνθ’ ἀν.: Γιατὶ δὲ γιορεμνίζεις αὐτὸν τὸ γιούρτι, γιατὶ δὲ χαλνᾶς αὐτὸν τὸ παλιοσαράβαλο καὶ νὰ χτίσῃς ἔνα σπιτάκι καινούργιο; 2) ‘Αγρός συνεχόμενος πρὸς οἰκίαν ἡ πλησίον αὐτῆς κείμενος καὶ ἐντὸς τοῦ χωρίου, λιπανόμενος δ' ὡς ἐκ τούτου τακτικῶς καὶ ἐκ τῶν οἰκοσίτων ζώων καὶ διὰ τοῦτο χρησιμοποιούμενος καὶ ὡς κῆπος τῆς οἰκογενείας τοῦ ίδιοκτήτου ἡ πρὸς καπνοφυτείαν καὶ μάλιστα ὡς φυτώριον Α. Ρουμελ. (Καβάκλ.) Εύβ. (Αἰδηψ.) ‘Ηπ. (Άρτ.) Θεσσ. (Βαμβακ.) Θράκ. (Έλληνοχώρ.) Κρήτ. (Βάμ.) Πελοπν. (Τρίκκ. Φεν. κ.ά.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Αρτοτ. Εύρυταν. Καλοσκοπ. Λαμ.) Μαλεσ. Νεοχώρ. Ξηρόμ. Περίστ. Φθιώτ. Φωκ. κ.ά.) — Δ. Λουκόπ., ἔνθ’ ἀν. 207. 311 — Λεξ. Δημητρ.: ‘Εχου ἔνα καλὸ γιούρτι Περίστ. Γέμ’ σι τὸν γιούρτι ἀγρόγιου-

σμον (=ἄγριον ἡδύοσμον) ‘Έλληνοχώρ. ‘Ο κάθε νοικοκύρης φυτεύει καὶ 'ς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κλήματα· ἐπίσης στὶς ἄκρες τοῦ γιουρούτιον τοῦ καὶ 'ς τὰ δέματα τῶν ποτιστικῶν χωραφιῶν (δέματα=ἄκρες) Δ. Λουκόπ., ἔνθ’ ἀν. 311. Συνών. αὐλὴ καὶ ὡς ἡ. β) Πᾶς ἀγρός κείμενος πλησίον τοῦ χωρίου περιφραγμένος καὶ περιποιημένος δι' ἀφθόνων κοπρισμάτων Εύβ. (Αἰδηψ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Ακαρναν. Γραν. Τριχων. Υπάτ. Φθιώτ. Φωκ. Χαιρών.) — Δ. Λουκόπ., ἔνθ’ ἀν., 446 — Λεξ. Αἰν.: Μονφέ, γιούρτι εἰν' αὐτὸν τὸν χονδράφ! (εὔφορον ὡς κῆπος) Γραν. ‘Αγόρασέ τα αὐτὰ τὰ κτήματα, γιούρτια εἰνι (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) αὐτόθ. γ) ‘Ο καπνὸς ὁ δρόποιος φυτεύεται λαθραίως εἰς τὸν παρὰ τὴν οἰκίαν καλῶς λιπανόμενον ἀγρὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀρίστης ποιότητος, προοριζόμενος πρὸς χρῆσιν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας Θεσσ. (Βαμβακ.): ‘Σ τὸν σπίτι' καπνίζαν γιούρτη ἡταν καλὸς καπνὸς κὶ τὸν φουμέραν οἱ ἀνθρώποι τοῦ σπιτιοῦ, δὲν τὸν πούλαγαν.

3) Χέρσος ἔκτασις πέριξ ἀγροῦ Πελοπν. (Βούρβουρ. κ.ά.)

4) Κλιτύς βουνοῦ ποόφυτος κατάλληλος πρὸς βοσκὴν Πόντ. (Λιβερ.) 5) Μάνδρα, ὅπου διανυκτερεύουν ἐπὶ πολὺν χρόνον αἰγοπρόβατα Π. Γενάδ., Φυτολογ. Λεξ., 708. Συνών. βλ. εἰς λ. γιόδομάν τροι.

‘Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιούρτι Θεσσ. (Καρδίτσ.) Μακεδ. (Καταφύγ.) καὶ ὑπὸ τὸν τύπ. Γιούρτια Στερελλ. (Αἴτωλ. Ακαρναν. Εύρυταν. Κολάκ. Φθιώτ.)

γιουρούδι τό, ἐνιαχ. γιουρούδι Θράκ. (Καρωτ.)

‘Εκ τοῦ οὐσ. γιούρον τι καὶ τῆς ύποκορ. καταλ. -ού δι. Μικρὸν τμῆμα γῆς πρὸς φύτευσιν διαφόρων λαχανικῶν: Κουντά 'ς τὸν σπίτι' ἔχονμι γιουρούδι’.

γιουσουρένιος ἐπίθ. Θήρ.

‘Εκ τοῦ οὐσ. γιούρον σο τι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έντος.

‘Ο ἐκ μέλανος κοράλλιου κατεσκευασμένος: Πίπα γιουσουρένια.

γιούσουρδο τό, Θεσσ. (Τρίκερ.) Κουφονήσ. Κωνπλ. Κῶς Ρόδ.—Λεξ. Βλαστ. 483 Πρω. γιουσουρδι Θήρ. Πελοπν. (Άρκαδ.)—Α. Καρκαβίτσ., Λόγ. Πλωρ. (ἐκδ. Εστίας, 211 καὶ 215) Κ. Παρορ., Στὸ ἀλμπουρ., 163 Ν. Πολίτ., Παραδ. 1, 311 Ν. Παπαδοπ., Εμπορ. ἐγκυλ. 1, 320 — Λεξ. Βλαστ. 488 Πρω. Δημητρ. γιουσουρδ' Λεξ. Δημητρ. γιουσουρδας δ, Σάμ.

‘Εκ τοῦ Τουρκ. γιούρτι = βλ. περὶ αὐτοῦ Μ. Στεφανίδ., εἰς Λεξικογρ. Άρχ. 6(1923), 75.

Τὸ μέλαν κοράλλιον ἔνθ’ ἀν.: Τὸ γιουσουρδο εἶναι σὲ βαθὺ ῥεόα. Ἐδῶ, τὸ 'Αργυρόνησο, ἔχει γιουσουρδα εἶναι κλαδιὰ δλόκληρα Θεσσ. (Τρίκερ.) Τὸ γιουσουρδο εἶναι δεντρὸν ποὺ φυτρώνει 'ς τὸν πάτο τῆς θάλασσας, μὲ κορδὸν καὶ κλαδιὰ χωρὶς φύλλα Ν. Πολίτ., ἔνθ’ ἀν. Κοιτάζω μὲ τὸ γγαλὶ στὸν πάτο· πουθενὰ γιουσουρδο! Α. Καρκαβίτσ., ἔνθ’ ἀν., 215.

β) Τὸ σῶμα τοῦ κοράλλιου τούτου ὡς ὅλη κατασκευῆς διαφόρων ἀντικειμένων ἐνιαχ.: Πίπα ἀπὸ γιουσουρδο Λεξ. Πρω. ‘Η πίπα τον εἶναι 'πὸ γιουσουρδο Κῶς. ‘Ο κύρος-Δημητράκης τρανοῦσε ἥσυχος γιὰ τὸ σπίτι του παῖζοντας 'ς τὰ χέρια του τὸ κομπολόι του, καθαρὸ γιουσουρδο Κ. Παρορ., ἔνθ’ ἀν.

γιουσουρδούμ τό, 'Αθῆν. Στερελλ. (Άχυρ.) κ.ά.

‘Απὸ τοῦ ἐπων. Εβραίου τινός, ἔχοντος κατάστημα εἰς τὸν χῶρον τῆς ὁμωνύμου ἀγορᾶς, τῆς πλατείας Αβησσυνίας, παρὰ τὴν πλατείαν Μοναστηρακίου Αθηνῶν.

